

Négyezeröttszáz éves temetőket ásatott föl a szegedi múzeum

A városi múzeum igazgatósága jelenti: Kovács János, értelmes deszki fiatal gazda szántás közben szokatlan formájú edényt talált apjának, Kovács Antalnak a budzsáki dűlőben levő szántóföldjén s ahelyett, hogy azt szegedkörnyéki szokás szerint összetörte volna, behozta a múzeumba. Itt megállapították a köcsögformájú edényről, hogy az a bronz-korszak elejéről származik, tehát körülbelül négyezer éves s mivel Kovácsék készségesen felajánlották a földjüket megásatásra, Móra Ferenc múzeumigazgató úgy ezen a területen, mint Szilovics István szomszédos földjén ásatásokat kezdett. A hetek óta tartó s nagyobb erővel végzett kutatások most értek véget s kiterjedtek Kovácsék másik földjére is, amely Deszken innét a szélmalomnál, az országot közelében terül el. Itt is őskori temetőt találtak, amely átterjedt a szomszédos parcellára is s ennek tulajdonosa, Kószó Mihály szintén megértő önzetlenséggel engedte meg földje felásatását.

A két temető, amely pár kilométerre esik egymáshoz, tárgyi leletekben rendkívül gazdagodáshoz juttatta a szegedi múzeumot és a kis Deszk falut a legfontosabb magyar régészeti lelőhelyek egyikevé tette.

Az első temetőben ugyanis nemcsak a bronzkor kezdő szakaszából való sírokat találtak, hanem körülbelül 4500 éves rézkori sírokat is. A temetőnek ez a része tehát abból az időből való, amikor a fémkultúra kezdődik Európában, még pedig valószínűleg a mai Magyarország területén, ahogy mostanában már a külföld régészei is kezdik ezt az elméletet elfogadni.

Amint a szegedi múzeumnak az utolsó esztendőiben végzett nagy ásatásai bizonyítják, a Tisza-Máros szögének eddig nem sejtett nagy szerepe lehetett a korai fémkultúrában, amely még nem szakadt el teljesen a kőkorszaktól. Békés, letelepült életet élő földművelő nép lakta abban az időben ezt a környéket, amely földművelő eszközeit szarvasgancsból, tüll, tőreil csontból, baltáit kőből készítette, de ha ritkaságképpen is, már a réz is ismerte. A deszki első temetőben egy vörösrézről való kis tört és vörösrézről való gyöngyöt találtak, de az uralkodó divat még mindig a márványból és a melegtengeri kagylók héjából faragott gyöngy volt, ami már akkor is világrészeket összekötő kereskedelmi útnak került ide. Még eddig sehol nem talált unikum számba megy két darab 10 cm. hosszúságú, henger alakú, hosszában átfúrt márványgyöngy, amelyet egy csontváz ölében találtak, tehát öv-diszül szolgálhatott.

Eddig 80 csontvázat tárt fel a múzeum ebben a temetőben, amelynek egy része vete-

ményföld s csak késő ősszel lesz hozzáférhető, más részét, sajnos, teljesen följagarták és elpusztították a háború alatt, fedezékek készítésekor. A halottak mind oldalt voltak fektetve, kezük, lábuk felzsugorítva, tehát a természetes álmot alvó ember pozitívájában, ami azzal magyarázható, hogy a rézkori ember álomnak fogta föl a halált. A halott mellé ételt és italt tettek cserépedényekben, némelyik sírba három-négyet is ezek közt a különös alakú edények közt, amelyeket finom agyagból fejlett műérzékkel készítettek, több típus emlékeztet azokra az edényekre, amelyeket Schliemann Trója legalsó rétegeiben talált.

Az első deszki temetőnél is régebb pár száz évvel a szélmalom mellett talált második temető. Ez a rézkornak abból a kezdő szakaszából való, amelyet kő-rézkornak szokás nevezni. Akik ebbe temetkeztek, azok még nem ismerték a réz-tört, arasznyi hosszú kések, amelyek még ma is élések, kovából vannak patintva. Ellenben a réz ékszereket már ismerték, három sírban is találtak a csontváz jobb karján vörösrézből kalapált, vastag, nehéz karpereceket, amelyeket másfelé még eddig nem találtak. Itt egy-egy sírba nyolckilenc edényt is tettek a zsugorított halott mellé s ezek közt meglepő nagy számban vannak úgynevezett talpcsőves edények, még pedig különböző változatban. Ezeknek hosszú, üres, csőszerű talpuk van s az viseli tetejében a lapos, vagy öblös tányért. Ezeknek a rendeltetése felől sok vita volt, a deszki ásatások kétségtelenné teszik, hogy ezek is ételes edények voltak, mert többen megtalálták a disznócsontokat. A szegedi múzeumnak ezekből a ritka edényekből mindössze egy ép példánya volt, Sövényházáról, az se rendszeres ásatásból. A deszki ásatás huszonhét ilyen edény birtokába juttatta a szegedi múzeumot.

A két deszki temetőből összesen 221 edény került a múzeumba, csontvázak mellől, nem számítva a szórványosan került edényeket. Ilyen nagy rézkori keramikai anyaga egyik magyar múzeumnak sincs.

Sajnos, a szegedi múzeum nincs abban a helyzetben, hogy az új leleteket bemutathassa a közönségnek, mert se szekrényei nincsenek s a képtelenül leszállított segély mellett ezekre gondolni se lehet, — se a régiségtár kibővítésére nincs lehetőség. Nemcsak kiállítani, de raktározni se tudja többé a múzeum legértékesebb, a külföldi szakkörök által is nyilvántartott anyagát. A múzeumigazgatóság, miután tíz év óta minden visszhang nélkül hiába sürgette a kulturpalota kibővítését, most kénytelen volt bejelenteni a hatóságnak, hogy a rendkívül nagy tudományos értékű anyagot csak úgy tudja behozni a kulturpalotába, ha

raktárszerű elhelyezésére igénybe veheti és a közönség elől elzárhatja a képtár utolsó termét. A szegedvidéki rézkor páratlan becsű hagyatéka egyelőre a deszki szélmalom örzetére van bízva.

ÉRDOLIGET

a budai oldal gyöngye,
a székesfőváros közvetlen környékének
legideálisabb letelepülési helye.

Vegyen telket
gróf Károlyi Imre
házhelyparcellázásából.

13

Ha Budapestre jön, ne mulassza el
Érdoliget megtekintését.

Ingyen autóbuszok

ma és minden nap
oda-vissza

közlekednek. Indulás I. Budafoki út 71. alól
(Horthy Miklós körtér közelében) **vasár- és
ünnepeken** reggel 8, 1/2 10 és 11
órákor, délután 2, 1/2 4 és 5 órákor.

Hétköznapiakon d. u. 5 órákor

kedvezőtlen idő esetén is.

Városi iroda: Budapest, VII.
Rákóczi út 24. Telefon 423—2.

Az állami alkalmazottak és az újabb szanálás

Amit a kormány tagjai ezelőtt két hónappal — a választások előtt — tagadtak, az most — a választások után — megtörtént: az állami alkalmazottaknak ismét vagy kereseti adójuk felemelésével, vagy pedig illetményeik leszállításával kell áldozniok a költségvetési egyensúly helyreállításáért. Egyes lapok már tervezet is közöltek az illetmények leszállításáról.

Az állami alkalmazottak sohasem vonakodtak az áldozattól, például 1920-ban és 1921-ben, amidőn egy V. fizetési osztálybeli tisztviselő is csak havi 70 egynéhány pengőt kapott. Ma azoknak kell áldozniok, akik 1924 július 1-e óta mentesek voltak és akiknek lét-fenntartását ez nem veszélyezteti.

Mindenekelőtt szomorú valóság az, hogy a kormány 10 éves uralma alatt nem állította vissza a tényleges állami közalkalmazottak békebeli illetményeit. A mai havi fizetések — zárójelben a békebelinél kevesebb — fizetési osztályok és ezeken belül az egyes fokozatok szerint a következők: XI. 3. 144 P (30), 2. 152 (40), 3. 160 (52), X. 3. 170 (60), 180 (70), 190 (80), IX. 3. 200 (180), 2. 215 (113), 1. 230 (118), VIII. 3. 255 (93), 2. 270 (116), 290 (134), VII. 3. 330 (134), 2. 365 (107), 400 (180), VI. 3. 450 (168), 2. 502 (194), 1. 555 (217), V. 2. 650 (316), 1. 740 (420) pengő. A magasabb fizetési osztályokat mellőzöm. A fizetési osztályba nem tartozók egy részénél nincs meg a létminimum (havi 120 pengő).

Ha tekintetbe vesszük, hogy a családi pótlék feleség és gyermekek után csak havi 13 pengő 60 fillér, továbbá a drágaság 40—50 százalék jelenleg: fizetésleszállításról (kereseti adó emeléséről) a ténylegeseknél csak a VI. és ennél magasabb fizetési osztályokban lehet szó, a VII. és ennél alacsonyabb fizetési osztályokban csak akkor, ha az illetőnek nincsenek kiskorú gyermekei. Ezeknél a fizetési osztályoknál kell végre megvalósítani azt a gyermek- és családmentést, melyről annyit beszéltek, de valójában semmi sem történt, aminek következménye az illetők eladósodása.

A nyugdíjasoknál csak az 1927 november 1. után nyugdíjazottak jöhetnek tekintetbe, de itt is csak a VI. fizetési osztályon felüliek, a VII. és ennél alacsonyabb fizetési osztálybeliek csak akkor, ha kiskorú gyermekük nincs. A többiek olyan rettenetes terhet viselnek, amelyhez hasonló egy társadalmi osztályra sem nehezedik.

Dr. Balló István.

Miss Magyarország 1931.

Tasnády Fekete Mária

és a szegedi Balaton Tündére választás győztese tisztelőre

Szombaton

nagy táncestély a Kass-kávéházban

Tasnády Fekete Mária az estély keretében üdvözlí a Balaton Tündére választás szegedi győzteseit.

Jazz Band!

Cigányzene!

Tánc- és szépségverseny!

A győztesek fényképét közli a Színházi Élet!

Tánc-záróra reggel 4 órákor!